

درسنامه‌ی درس: فارسی درس دوم

فضل خدا، پایه پنجم

قالب شعر: قصیده

فضل خدای را، که تواند شمار کرد؟ یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد؟

معنی: چه کسی می تواند لطف و بخشش خدا را بشمارد و چه کسی هست که شکر یکی از هزاران نعمت خدا را به جای آورد.

این بیت دو جمله دارد، شمار و هزار : قافیه   کرد و کرد : ردیف

بحر آفریدو برو درختان و آدمی   خورشید و ماه و انجم و لیل و نهار کرد

معنی: خداوند، دریا، خشکی، درختان، انسان، خورشید، ماه، ستارگان، شب و روز را آفرید.

مصرع اول دو جمله و مصرع دوم یک جمله این بیت 3 جمله دارد

بر و بحر: تضاد   لیل و نهار: متضاد   خورشید و ماه و انجم {مراعات نظیر} تناسب دارند

در این بیت در مصرع اول به موجودات زمینی و در مصرع دوم به پدیده های آسمانی اشاره می کند.

اجزای خاک مرده به تاثیر آفتاب   بستان میوه و چمن و لاله زار کرد

معنی: خداوند اجزای خاک بی جان را به کمک و تاثیر نور آفتاب به باغ میوه و چمنزار و لاله زار تبدیل نمود

این بیت یک جمله دارد   نهاد: اجزای خاک مرده

بستان، میوه، چمن، لاله {مراعات نظیر} تناسب

ابر، آب دادبیخ درختان مرده را شاخ برهنه، پیرهن نوبهار کرد

معنی : ابر به خواست خدا، ریشه ی درختان خشک و بی جان را آب دادو بهار و سبزه را در شاخه ی خشک و خالی درختان قرار داد { بهار آمد }

این بیت دو جمله دارد ابر آب داد: جان بخشی { آرایه تشخیص } شاخه پیراهن پوشید: جان بخشی
پیرهن نو بهار : کنایه از برگ سبز درختان است

توحید گوی او نه بنی آدمند و بس هر بلبلی که زمزمه بر شاخسار کرد

معنی: ستایش کننده خدا فقط انسان ها نیستند، بلکه هر پرنده ای { آفریده ای } که روی شاخه ها زمزمه می کند

ستایش کننده خدا است.

این بیت 3 جمله دارد 1-توحید گوی او فقط بنی آدم نیستند 2- بلکه هر بلبلی توحید گوی او است 3- وقتی بر شاخه ها آواز می خواند

معنی کلمات:

بنی آدم: انسان	توحید گوی: ستایش کننده	فضل: بخشش	بحر: دریا	شکرت: شکر تورا
شمار کردن: شمردن	بر: خشکی	لیل: شب	اجزاء: جمع جزء، بخش ها	انجم: ستارگان
تاثیر: اثر کردن	نهار: روز	خاک مرده: خاک خشک و بی حاصل	شاخ برهنه: شاخه ی بدون برگ	که: چه کسی

کلمات هم خانواده

تاثیر_ موثر_ اثر	دیدن_ دید، دیدار	تعریف_ معرفی
انجم_ نجوم	فضل_ فاضل_ فضیلت	شگر_ شاکر، تشکر

کلمات متضاد

برهنه ≠ پوشیده	لیل ≠ نهار	بحر ≠ بر
	مرده ≠ زنده	خواب ≠ بیدار

شیخ مصلح الدین ، معروف به سعدی شیرازی از بزرگترین شاعران و نویسندگان ایرانی است.

وی در قرن هفتم می زیست لقب او استاد سخن و شیخ اجل {بزرگ} است.

آثار وی: گلستان {به نثر و نظم}

بوستان {به شعر در قالب مثنوی}

کلیات شامل شعرها

قصیده	
+-----	+-----
+-----	-----
+-----	-----
+-----	-----

شعری که مصراع اول با مصراع های زوج آن هم قافیه است و تعداد ابیات آن

بیش از 15 تا است. محتوای قصیده: مدح، ستایش، وصف و پند و اندرز و حکمت و عرفان و مرثیه است.